

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Bel'dian V.M. Lingvodidaktika va uning mashqlar tizimini qurish uchun talablari // Milliy universitetda rus lingvodidaktikasining muammolari. – M., 1994, 39-50-betlar.
2. Yusupov M. Rus va qozoq tillarining tovush tizimlari. bo'g'in. Interferentsiya. Talaffuzni o'rgatish. – Toshkent: Fan, 1999, 241 b.
3. Yusupov M. Lingvodidaktika va metodologiyasi polyscientific tizimi til ta'limi / rus tili chet elda. M, 2009 yil, № 2. B.26-32.
4. Yusupov M. Ijtimoiy lingvistika, lingvodidaktika, metodologiya (o'zaro bog'liqlik va o'zaro bog'liqlik) / Chet elda rus tili. M, 2012 yil, № 1. 22-28-betlar.
5. Begmuradovich, S. A. (2025). Einsatz von Informationstechnologie im Fremd sprachenunterricht. Современное образование и исследования, 1(3), 97-102.
6. Bekmuradovich, S. A. (2025). The usage of modern educational technologies in teaching a foreign language in higher educational institutions. Ta'lim, tarbiya va innovatsiyalar jurnali, 1(2), 180-184.
7. Begmuradovich, S. A. (2023). Integration of educational process forms. Pedagogika, psixologiya va ijtimoiy tadqiqotlar/ Journal of pedagogy, psychology and social research, 2(2), 20 23.
8. Leontiev A.A. Til, nutq, nutq faoliyati. – M.: Ta'lim, 1999 yil.
9. Sossyur, F. de. Umumiy tilshunoslik kursi / Tilshunoslikka oid asarlar. M., 1997 yil.
7. Shcherba L.V. Til hodisalarining uch tomonlama jihati va tilshunoslikdagi tajriba to'g'risida // Shcherba, Til tizimi va nutq faoliyati. Leningrad, 1994 yil.

ABDULLA QAHHOR VA CHEXOV HIKOYALARIDAGI OBRAZLAR
TAHLILI

Abduvohidova Farangiz Vahob qizi

*Samarqand davlat universiteti filologiya fakulteti noshirlik ishi yo'nalishi
3-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Ushbu ishda, Abdulla Qahhor va Anton Chexovning hikoyalaridagi asosiy obrazlar tahlil qilinadi. Abdulla Qahhorning asarlarida, ko'pincha o'zbek xalqining ijtimoiy va madaniy hayoti, uning an'analari, orzu-istaklari, va insoniy munosabatlari yoritiladi. Chexov esa o'z hikoyalarida inson tabiatining murakkabligini, ichki qarama-qarshiliklarini va jamiyatdagi

o'zgarishlarni tasvirlaydi. Ushbu tahlil orqali har ikki yozuvchining obrazlari, ulardagi insoniyatning umumiy va o'ziga xos jihatlari, shuningdek, ularning asarlarida mavjud bo'lgan o'xshash va farqli elementlar ko'rib chiqiladi. Abdulla Qahhorning o'ziga xos mahorati va Chexovning psixologik teranligi orqali, har bir yozuvchi o'z milliy va universal qadriyatlarini qanday ifodalashini o'rganish mumkin.

Kalit so'zlar: *Abdulla Qahhor, Anton Chexov, hikoyalar, obrazlar tahlili, ijtimoiy va madaniy hayot, inson tabiatining murakkabligi, psixologik portret, so'z ixchamligi, aforizm, hikoyalar sharhi.*

Abdulla Qahhor, haqli ravishda qisqa hikoyaning mahoratli ustasi va o'zbek nasrining asoschilaridan biri sifatida tanilgan. Uning hikoyalarida insonning murakkab tasvirlari, hayotdagi ziddiyatlar va muammolar chuqur yoritilgan. Qahhorning asarlari bugungi kunda ham dolzarb bo'lib, ular insoniyatning illatlari va oddiy odamlarning hayotini aks ettiradi. Uning ijodiy merosi, yosh avlodni Vatanga muhabbat va sadoqat ruhida tarbiyalash, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirishda katta ahamiyatga ega. Qahhorning qahramonlari, ularni shakllantirgan muhit, an'analari va urf-odatlar bilan chambarchas bog'liqdir.

Abdulla Qahhor o'zbek adabiyotiga hikoya janrining beqiyos ustasi sifatida kirgan va u o'zbek Chexovi deb ataladi. O'z ijodida u so'zning buyuk ustasi A. P. Chexovni o'rganishga alohida e'tibor qaratgan. Qahhor, Chexovning gumanizm g'oyalarini asosiy yo'nalish sifatida olib, o'zbek xalqining eng yaxshi xususiyatlarini - aniq aql, kundalik donolik va hazilni tasvirlaydi. Uning tili lakonik, aforizmlar bilan boyitilgan va o'zbek nasriga xos rang-baranglikdan iborat.

Abdulla Qahhor o'zining asarlari orqali zamonaviy yozuvchilarga ta'sir ko'rsatgan va Sharq badiiy tafakkurini rivojlantirishga katta hissa qo'shgan. Uning hikoyalarida haqiqatni tasvirlash, realizmni badiiy san'at shaklida ko'rsatish asosiy maqsad bo'lgan. "O'g'ri" hikoyasida eski va yangi dunyo qarama-qarshiligini ko'rsatayotgan Qahhor, ota va o'g'il o'rtasidagi dushmanlikni tasvirlaydi. Uning qahramonlari, oddiy mehnatkashlar, ularning og'ir hayotini ochib berish uchun muallif nutqidan, personajlarning nutqini stilistik usulda ishlatadi[1]

Qahhorning "O'g'ri", "Anor", "Bemor" kabi hikoyalarida amaldorlarning yomon ishlarini qoralaydi va shohlik davridagi axloqqa bo'ysunadi. "Bemor" hikoyasida esa og'ir azob chekayotgan ayolning taqdiri, unga yordam berishga ojiz bo'lgan sotibolining holati, shuningdek, ona va bola o'rtasidagi muqaddas aloqalar bayon etiladi. Uning asarlarida satira va hazil orqali o'tmish qoldiqlari zamonaviy mavzular bilan birlashtirilgan[2]

Abdulla Qahhor va Anton Chexovning hikoyalaridagi obrazlar tahlili – o‘zbek va rus adabiyotlarida zamonaviy jamiyat va insonni tasvirlashdagi o‘xshashliklar va farqlarni o‘rganishga qaratilgan qiziqarli mavzu. Qahhorning asarlari, ayniqsa qisqa hikoyalar, o‘zbek milliy adabiyotida alohida o‘rin tutadi. Uning hikoyalari, asosan, xalq hayoti, uning an‘analari, mehnati va ijtimoiy-psixologik muammolarni yoritadi. Shu bilan birga, Qahhorning adabiyotga qo‘shgan hissasi Chexovning tasviriy uslublarini o‘ziga xos tarzda o‘zlashtirishdir. Chexovning psixologik tahlilga bo‘lgan katta e‘tibori va uning yondashuvi, Qahhor ijodida ham ko‘rinadi.

Qahhor va Chexovning asarlarida, ko‘pincha, kishi va jamiyat o‘rtasidagi ziddiyatlar, insonning ichki dunyosidagi qarama-qarshiliklar, ba‘zan esa jamiyatda yuzaga kelgan ijtimoiy adolatsizliklar ko‘rsatiladi. Qahhor, Chexovga o‘xshab, odamlardagi ichki kurashni, ularning xarakterlarini, va boshqalar bilan munosabatlarini chuqur tahlil qiladi.

Qahhorning adabiy merosi nafaqat o‘zbek, balki butun Sharq badiiy tafakkurini rivojlantirishga katta ta‘sir ko‘rsatdi. U o‘z ijodida Chexovning realizm va psixologik tahlil uslublarini qo‘llagan bo‘lsa-da, o‘zbek xalqining o‘ziga xos madaniyati va axloqiy qadriyatlarini chuqur yoritishga e‘tibor qaratgan. Shuningdek, Qahhor o‘zining hikoyalarida amaldorlar, jamiyatdagi ikki yuzlamachilik, mehnatkashlarning hayoti va ularning o‘zini anglashiga katta ahamiyat beradi.

Tahlil davomida shuni ham ta‘kidlash kerakki, Qahhorning asarlarida bo‘layotgan ijtimoiy ziddiyatlar, psixologik qarama-qarshiliklar, va insoniy ehtiyojlar bugungi kunda ham dolzarbdir. Uning asarlari, ayniqsa "O‘g‘ri", "Anor", "Bemor", "Boshsiz odam" kabi hikoyalar, o‘zbek xalqining turmush tarzini, axloqiy normalarini, shuningdek, xalqning ijtimoiy, ma‘naviy holatini yoritishdagi ahamiyatga ega[3]

Chexov va Qahhorning obrazlari va tahlil uslublari o‘xshash bo‘lsa-da, har bir yozuvchining o‘ziga xos yondashuvi bor. Qahhor o‘zbek xalqining an‘anaviy qadriyatlarini hurmat qilgan holda, zamonaviy ijtimoiy muammolarni o‘rganadi. Chexov esa, ko‘proq shaxsiy va psixologik omillarni keltirgan, insoniyatning noaniq va murakkab tomonlarini ko‘rsatishga intilgan. Har ikki yozuvchining asarlarida o‘zlarining hikoya qilish uslublari orqali ijtimoiy adolatsizlik, mehnatkashlar hayoti va insoniyatning psixologik holatlari qamrab olingan.

Xulosa qilib aytganda, Abdulla Qahhor va Anton Chexovning hikoyalari o‘zaro mushtarakliklarga ega bo‘lsa-da, ularning adabiy uslublari va inson obrazlarini yaratishdagi yondashuvlari alohida xususiyatlarga ega. Qahhor o‘zbek adabiyotining klassik yozuvchisi sifatida xalq hayoti va qadriyatlarini chuqur tasvirlab, o‘zbek milliy adabiyotiga ulkan hissa qo‘shdi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Irina Borolina. Abdulla Qahhorning ijodkorlik inshosi 2020
2. Qosimov U. Adabiy-estetik tafakkur tadriji: an'anaviylik, vorisiylik, o'ziga xoslik Abdulla Qodiriy, Abdulla Qahhor va Tog'ay Murod ijodi misolida.
3. Sultanxo'jayeva G.S. // A.P.Chexovning zamonaviy o'zbek adabiyoti rivojiga ijodiy ta'siri masalalar

MECHANISMS FOR IMPROVING THE METHODOLOGY OF
TEACHING A FOREIGN LANGUAGE IN SECONDARY SCHOOLS

UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA CHET TILINI O'QITISH
METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH MEKANIZMLARI

МЕХАНИЗМЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕТОДИКИ
ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ

Ismatova Madina Inomjon qizi

Tashkent State Pedagogical University

Foundation doctoral student (PhD)

ismatovamadina2407@gmail.com

Abstract. *This article analyzes mechanisms for improving foreign language teaching methodology in general education schools. The paper examines the importance of modern approaches, innovative methods and technologies, teacher professional development issues, and ways to improve curricula. Based on literature analysis, practical recommendations for improving foreign language teaching methodology have been developed.*

Keywords: *foreign language teaching methodology, communicative approach, modern technologies, competency-based approach, motivation, interactive learning, language skills development.*

Annotatsiya. *Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida chet tilini o'qitish metodikasini takomillashtirish mexanizmlari tahlil qilingan. Maqolada zamonaviy yondashuvlar, innovatsion usullar va texnologiyalarning ahamiyati, o'qituvchilar malakasini oshirish masalalari, hamda o'quv dasturlarini takomillashtirish yo'llari ko'rib chiqilgan. Adabiyotlar tahlili asosida chet tilini*